

STARTEN PLANMER WINDENERGIE VOORAFGAAND AAN STARTGESPREK

ONDERWERP	Starten planMER windenergie voorafgaand aan startgesprek
DATUM	06-06-2023
VAN	Huib van Essen
AAN	Provinciale Staten

Inleiding

Voor de commissievergadering M&M van 10 mei is een [opwaardeerverzoek](#) ingediend door de VVD met betrekking tot de [Statenbrief Voortgang Windenergie](#), waarbij gevraagd is naar de mogelijkheden om het planMER voor windenergie te starten zonder startgesprek ten behoeve van de projectbesluitprocedure en zonder dat er politieke uitspraken worden gedaan over de wenselijkheid van locaties. Zo wordt vertraging voorkomen en kan sneller duidelijkheid worden verschaft voor omwonenden van de locaties die genoemd zijn in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, de RES-regio's en gemeenten die met windenergie aan de slag willen. In de commissie bleek breed draagvlak om ambtelijk uit te laten zoeken of de planMER al gestart kan worden vooruitlopend op het startgesprek.

Achtergrond en context

In uw Statenvergadering van [21 september](#) 2022 heeft u het [Statenvoorstel Tussenbalans RES](#) aangenomen. Hierin is het College opgedragen om begin 2023 een rapportage op te stellen waarin inzicht wordt gegeven of het totaal aan windlocaties in de 3 RES regio's in de provincie Utrecht voldoende is om 1 TWh te realiseren in 2030. Indien bij deze rapportage onvoldoende opwek voor wind toegevoegd zou zijn, wordt conform dit besluit gestart met een projectbesluitprocedure. Hierin is ook aangegeven dat in lijn met de '[Werkwijze programma's en projectbesluiten](#)' na de verkiezingen een startgesprek gevoerd wordt met uw Staten ten behoeve van de projectbesluitprocedure. Middels het startgesprek worden PS proactief door GS geconsulteerd. Op 14 februari 2023 heeft het college de [Provinciale Rapportage Voortgang Windenergie](#) vastgesteld en is de [Statenbrief Voortgang Windenergie](#) met u gedeeld. De conclusie hieruit is dat er onvoldoende zicht is op het halen van 1 TWh windenergie in 2030 in de 3 RES regio's in de provincie Utrecht en dat het dus nodig is om een provinciale ruimtelijke procedure voor windenergie te starten, voorafgaand aan het te voeren startgesprek. Het college heeft dan ook als voorwerk voor deze procedure een [Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau \(NRD\)](#) vastgesteld. Deze geeft aan hoe de onderzoeken voor windlocaties middels een Milieueffectrapport (MER) worden uitgevoerd. De Concept NRD lag van 24 februari tot 5 april 2023 ter inzage. Alle zienswijzen worden momenteel beantwoord in een Nota van Beantwoording. Besluitvorming over de Nota van Beantwoording is een bevoegdheid van GS.

Tenslotte vormt de planMER voor windenergie niet alleen input voor de provinciale besluiten over windenergie, maar kan de informatie ook voor de herijking van de RES'en gebruikt worden (zie [SB Vervolgproces Tussenbalans Regionale Energie Strategieën](#)). Ook zullen verschillende gemeenten de informatie uit het planMER gebruiken bij hun eigen afweging van locaties voor windenergie. Hiermee faciliteert de provincie zowel RES regio's als gemeenten met het opstellen van het planMER. Verschillende gemeenten hebben hier in de gesprekken die in aanloop naar het vaststellen van de ontwerp NRD gevoerd zijn naar gevraagd.

Toelichting planMER windenergie

Zoals ook genoemd in het opwaardeerverzoek worden met het planMER de mogelijkheden en effecten op het milieu in beeld gebracht. Het onderzoek uit het planMER bevat geen uitspraken over politieke wenselijkheid van plaatsing van windturbines en er worden geen besluiten genomen in het planMER.

In dit proces volgen verschillende stappen elkaar op:

1. Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).

De ontwerp NRD bevat onder andere informatie over welke milieueffecten onderzocht zullen worden in het planMER (plan-milieueffectrapport), en hoe deze onderzocht gaan worden. Deze is in concept vastgesteld door GS. Naar aanleiding van zienswijzen en adviezen van bijvoorbeeld de [Commissie MER](#) kan het college besluiten aanpassingen te doen. Dit wordt gedaan met de vaststelling van de NRD, waarbij ook de Nota van Beantwoording wordt vastgesteld.

2. PlanMER stap 1

In deze eerste stap wordt voor elke onderzoekslocatie informatie verzameld en beoordeeld op de milieuthema's zoals opgenomen in de NRD.

3. PlanMER stap 2

In deze tweede stap worden thematische alternatieven samengesteld. Door alternatieven te formuleren die vanuit het oogpunt van één thema optimaal zijn samengesteld (lees: zo min mogelijk negatieve milieueffecten op dat thema) en deze alternatieven op alle beoordelingscriteria te scoren, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheden ten behoeve van het maken van beleidskeuzes. Mede op basis van deze informatie kan vervolgens een voorkeursalternatief gekozen worden.

Afwegingen

Als er – zoals aanvankelijk in de planning voorzien – nu een nieuw college was, zou de eerstvolgende stap het vaststellen van de NRD met daarbij de Nota van Beantwoording (NvB) zijn, welke als onderdeel van het startgesprek met uw Staten gedeeld zou worden. Met het vaststellen van de NRD en NvB besluit het college wat aangepast wordt in de onderzoeksopzet van het planMER ten opzichte van de concept-NRD. Nu er nog geen nieuw college gevormd is, zijn er drie mogelijkheden voor het vervolg:

1. **Niets doen en afwachten tot er een nieuw college is** die de NRD en NvB vaststelt en vervolgens starten met de onderzoeken. Dit heeft vertraging tot gevolg, omdat er in afwachting van de vaststelling door nieuwe coalitie geen werk wordt verricht. Hoe groot de vertraging is, is afhankelijk van het moment waarop er een nieuwe coalitie is. In deze situatie blijft het ook na collegevorming nog lang onduidelijk wat de mogelijkheden en effecten van onderzoekslocaties van windenergie zijn. Dit omdat daarna het onderzoek voor het planMER nog moet starten. Gemeentelijke processen die de informatie uit ons planMER willen gebruiken, moeten wachten op de afronding van de provinciale planMER. Hierdoor treedt bij gemeenten die windenergie mogelijk willen maken vertraging op en raakt het tijdig behalen van de RES doelstelling verder uit beeld. De RES-regio's zullen in 2024 starten met de herijking van hun RES, waar voor het onderdeel windenergie een planMER nodig is (zie [SB Vervolgproces Tussenbalans Regionale Energie Strategieën](#)). Hierover is afgesproken dat zij het provinciale planMER gebruiken voor het onderdeel windenergie. Indien ons planMER te lang vertraagt, heeft dit niet alleen mogelijk uitstel van herijking voor de regio's tot gevolg, maar kan er ook vanuit het belang van de voortgang van de RES zekerheidshalve besloten worden een planMER vanuit de RES op te stellen voor windenergie, waardoor twee keer gedeeltelijk hetzelfde onderzoek wordt uitgevoerd. Dit is niet alleen politiek-bestuurlijk ongewenst, maar maakt het voor de inwoners van de provincie Utrecht zeer onduidelijk.
2. **Het onderzoek van het planMER starten met ambtelijk voorwerk, vooruitlopend op vaststelling NRD en NvB.** Zoals in de vorige paragraaf aangegeven worden met het planMER de mogelijkheden en effecten op het milieu in beeld gebracht en doet het geen uitspraken over politieke wenselijkheid van plaatsing van windturbines. In deze situatie wordt ambtelijk alvast voorgesorteerd op mogelijke aanpassingen in de NRD en wordt ambtelijk voorwerk gedaan. Er is dan een kans dat bij vaststelling van de NRD en NvB het nieuwe college besluit er een aantal andere aanpassingen ten opzichte van de concept NRD nodig zijn. Deze kunnen dan in korte tijd hersteld worden in het planMER, maar het grootste deel van het onderzoek is dan alvast uitgevoerd. Dit ambtelijk voorwerk betreft bureau onderzoek, waarvoor geen participatie nodig is. Op basis van het voorwerk kunnen na besluitvorming over de Nota van Beantwoording door het nieuwe college, vervolgens de eerstvolgende commissievergadering waarvoor de aanlevertermijn het toelaat het Startgesprek, en daarna vervolgstappen met een zorgvuldig participatietraject plaatsvinden.
3. **Vaststelling van NRD en NvB door huidig college.** In deze situatie wordt door huidig college besloten hoe omgegaan wordt met adviezen en zienswijzen, waarna het planMER verder uitgevoerd wordt. Op basis van de uitkomsten van het planMER kan dan vervolgens ook het participatieproces met de

omgeving gestart worden omdat de onderzoeken definitief zijn. Het startgesprek met uw Staten vindt ook in dit geval plaats met het nieuwe college.

In de keuze van bovenstaande opties is het van belang hoeveel tijdswinst behaald kan worden om omgeving en partners in de RES zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen. Daartegenover staat dat voorkomen moet worden dat nu beslissingen genomen worden die in een later stadium niet of moeilijk terug te draaien zijn of die tot schijn duidelijkheid leiden. De vaststelling van de NvB en NRD zelf is in principe niet onderhevig aan politieke kleur. Het is echter wel logisch om bij de vaststelling ook een toelichting te geven op het vervolgproces en hoe gekomen wordt tot een uiteindelijke voorkeursbeslissing. Dit vervolgproces kan afhankelijk zijn van coalitievorming en hier moet dan ook door een nieuw college over besloten worden.

In alle bovenstaande situaties vindt het startgesprek met uw Staten na collegevorming plaats. Uiteindelijk vormt het planMER een van de onderdelen waarop de voorkeursbeslissing door het nieuwe college genomen wordt. Deze beslissing volgt pas ná het startgesprek met uw staten ná volledige afronding van het planMER, en ná afronding van het uitgebreide participatie met inwoners en RES-partners. Met de voorkeursbeslissing wordt gekozen voor welke locaties in de provincie het instrument projectbesluit daadwerkelijk wordt toegepast.

Te volgen aanpak

Van bovenstaande mogelijkheden biedt op dit moment optie 2 de beste balans tussen voortgang en het voorkomen van moeilijk omkeerbare besluiten. Dit is conform de eerder afgesproken lijn.

Ten behoeve van de voortgang is het voorstel dat GS (oud of nieuw) eind september de definitieve NRD en NvB vaststelt en in de tussentijd het ambtelijk voorwerk van het planMER uit te voeren. Door in ieder geval tot dat moment te wachten is er een grotere kans dat er inmiddels een nieuw college van GS is gevormd. Het heeft de voorkeur dat een nieuw college van GS de NRD en NvB zo snel mogelijk na installatie vaststelt, met kort daarna het startgesprek met PS.

Mochten de coalitieonderhandelingen echter nog (veel) langer duren, dan betekent wachten op een nieuw GS ook (veel) extra vertraging. De tijd dat er geen nieuw college is, kan ook niet benut worden voor het participatietraject. Voor de duidelijkheid over planMER is het van belang dat deze op een gegeven moment wordt vastgesteld. Niet in de laatste plaats zorgt het vaststellen van de NvB uiterlijk eind september ervoor dat alle indieners van een zienswijze niet nog langer op een antwoord hoeven te wachten. De toelichting op het vervolgproces en hoe gekomen wordt tot een uiteindelijke voorkeursbeslissing zal in dit geval zo snel mogelijk na installatie van het nieuwe college - en ter voorbereiding van het startgesprek met uw Staten- volgen.